

BIULETYN PTA Nr 10

Czerwiec 2012

Polskie Towarzystwo Antropologiczne
ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań
tel. 61 8295713 fax. 61 8295730
<http://www.ptantropologiczne.pl>
e-mail: pta@amu.edu.pl

Skład Zarządu Głównego
PTA 2012 – 2015

Przewodnicząca PTA

prof. dr hab. Maria Kaczmarek

Zastępcy Przewodniczącej PTA

dr hab. Danuta Kornafel, prof. UW
prof. dr hab. Teresa Łaska-Mierzejewska
prof. dr hab. Joachim Cieślik

Członkowie Zarządu PTA

dr hab. Elżbieta Haduch
dr hab. Halina Kołodziej, prof. nadzw.
dr hab. Sławomir Koziół, prof. nadzw.
dr hab. Barbara Kwiatkowska, prof. UP
prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska
prof. dr hab. Teresa Sławińska-Ochła
dr hab. Krzysztof Szostek
prof. dr hab. Ryszard Żarów

Sekretarz PTA

dr Anita Szwed

Skarbnik PTA

dr Urszula Czerniak

Komisja Rewizyjna PTA

Przewodnicząca

dr hab. Krystyna Cieślik, prof. AWF

Członkowie

prof. dr hab. Maciej Henneberg
prof. dr hab. Zofia Ignasiak
dr hab. Ewa Ziółkowska-Łajp, prof. AWF
dr hab. Elżbieta Żądzińska, prof. UŁ

Sąd Koleżeński PTA

Przewodnicząca

dr hab. Anna Burdukiewicz, prof. AWF

Członkowie stali

prof. dr hab. Stanisław Gołąb
prof. dr hab. Guido Kriesel
dr hab. Ewa Szczepanowska, prof. nadzw.
dr Tomasz Kozłowski

Szanowni Członkowie Honorowi PTA,
Koleżanki i Koledzy,

niechaj lato będzie wypełnione słońcem
na błękitnym niebie, niech się mieni
barwami kwiatów, da nam radość
i wytchnienie od wytężonej pracy

w imieniu Zarządu Głównego
życzy

prof. dr hab. Maria Kaczmarek
przewodnicząca

Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTA

Protokół posiedzenia Zarządu Głównego

Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

W dniu 10. maja 2012 roku, przy pomocy środków komunikacji na odległość, odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Gospodarzem spotkania była Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, prof. dr hab. Maria Kaczmarek w siedzibie Zarządu PTA w Poznaniu. W posiedzeniu uczestniczyło 11 osób: prof. dr hab. Ryszard Żarów, dr hab. Krzysztof Szostek (Kraków), prof. dr hab. Maria Kaczmarek, prof. dr hab. Joachim Cieślik, dr Urszula Czerniak, dr Anita Szwed (Poznań), prof. dr hab. Teresa Łaska-Mierzejewska, prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska (Warszawa), prof. dr hab. Danuta Kornafel, prof. dr hab. Halina Kołodziej oraz prof. dr hab. Sławomir Kozieł (Wrocław).

Wszyscy członkowie Zarządu Głównego, uczestniczący w telekonferencji, przyjęli porządek zebrania przedstawiony przez Przewodniczącą PTA. Następnie prof. dr hab. Maria Kaczmarek poinformowała członków Zarządu Głównego PTA o podjęciu działań, mających na celu opracowanie raportu zawierającego stanowisko polskich antropologów wobec propozycji stosowania w Polsce norm opracowanych przez WHO dla wzrastania dzieci w wieku 5-19 lat. Przewodnicząca podkreśliła, że celem raportu jest: uświadomienie kwestii stosowania odpowiednich narzędzi, wskazanie kiedy i jakie narzędzia należy stosować. Podsumowując, prof. dr hab., Maria Kaczmarek stwierdziła, że w najbliższym czasie zostanie opracowane stanowisko polskich antropologów wobec stosowania norm zaproponowanych przez WHO. Następnym krokiem może być przygotowanie i podjęcie wspólnych badań mających na celu konstrukcję norm.

Następnie Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego XLIV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej PTA, prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska przedstawiła sprawozdanie z przygotowań do konferencji. Pani prof. dr hab. Anna Siniarska-Wolańska poinformowała, że XLIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa PTA odbędzie się w dniach 17-19 września 2013 roku w Warszawie. Zaproponowane zostały dwa miejsca konferencji: 1. Centrum Edukacji Statystycznej GUS w Jachrance, 2. Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Przewodnicząca PTA poprosiła o sporządzenie kosztorysu konferencji dla obydwu miejsc i przedłożenie Zarządowi Głównemu PTA pod głosowanie oraz poprosiła o przygotowanie i rozesłanie krótkiego komunikatu o terminie konferencji.

Kolejnym punktem porządku obrad była informacja o pracach redakcji czasopisma Anthropological Review /AR/. Na wstępie prof. dr hab. Maria Kaczmarek, Redaktor naczelna czasopisma, poinformowała wszystkich uczestników zebrania, że na każdym posiedzeniu

Zarządu Głównego PTA będzie składać sprawozdania z problemów, osiągnięć i prac redakcji AR. Do tej pory trwały prace organizacyjne związane z: skompletowaniem Rady Redakcyjnej, przygotowaniem pakietu informacyjnego dla potencjalnych autorów, wstawieniem AR do repozytorium AMUR Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Skompletowano międzynarodową Radę Redakcyjną, skład zamieszczono na stronie internetowej PTA oraz zostanie opublikowany w tomie czasopisma. Przygotowano i wysłano ankietę aplikacyjną o przyznanie punktów dla AR. Rozesłano pakiet informacyjny dla autorów, przygotowany zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które postawiło nowe wymagania: 1. Zastosowania procedur przeciwko „ghost writing” i działania przeciwko dopisywaniu autorów „ghost author”. 2. Publikowanie w tomie czasopisma listy recenzentów. 3. Powołanie doradców: statystycznego i językowego.

Obecnie trwają prace mające na celu uruchomienie portalu internetowego, za pomocą którego będą zgłaszane prace do druku. Redakcja będzie stosowała „politykę małych kroków”, stopniowo zwiększając w miarę możliwości liczbę wydawanych zeszytów w tomie. Kolejne zadanie, to zwiększenie dostępu do czasopisma, żeby zwiększyć liczbę cytowań. Czasopismo umieszczone jest w bazie Scopus oraz AMUR. Korzystną ofertę drukarską złożyło Wydawnictwo Bogucki, które zajmie się nie tylko drukiem ale również sprzedażą i wysyłką czasopisma do członków PTA oraz bibliotek. Planowana jest również digitalizacja starszych niż z 1992 roku numerów czasopisma, ale zależy to od rozstrzygnięć konkursowych. Szanse nie są wielkie, ale Redakcja złożyła wnioski. Planowana jest następująca struktura zeszytu: artykuł zamówiony przez redakcję, oryginalne prace empiryczne, komunikaty, recenzje książek (na zamówienie redakcji). Kronika (tj. informacje o konferencji, ważnych wydarzeniach, wspomnienia) zostają przeniesione do Biuletynu. W ten sposób zostanie zlikwidowana dwujęzyczność czasopisma. Nie planuje się streszczeń w języku polskim. Prof. dr hab. Maria Kaczmarek zaapelowała o publikowanie w AR, stwierdzając, że nie możemy patrzeć jedynie na punkty, ale na obowiązek ratowania jedyne polskiego czasopisma antropologicznego. Członkowie Zarządu Głównego powinni propagować i publikować prace w Anthropological Review, po to żeby umocnić nasze czasopismo, bo w innym przypadku stracimy tytuł, który odzyskać jest trudno.

Następnie Przewodnicząca przeszła do punktu 5 porządku obrad, dotyczącego księgozbioru i biblioteki PTA. Niestety okazuje się, że biblioteka i księgozbiór PTA muszą zostać wyprowadzone z Wydziału Biologii UAM, jest na to trochę czasu ale trzeba pomyśleć już dziś o tym gdzie go umieścić. Istnieje szansa na nowe pomieszczenie ale jeszcze nie wiadomo jak duże ono będzie i czy otrzymamy je na stałe. Wobec problemów z księgozbiorem prof. dr hab. Maria Kaczmarek zwróciła się z prośbą o wyrażenie zgody aby niektóre czasopisma, które zwyczajowo otrzymujemy w wersji papierowej zamienić na wersję elektroniczną oraz aby przeprowadzić inwenturę i pozbyć się czasopism, z których nikt nigdy nie korzystał, to

czasopisma napisane w języku np. chińskim, japońskim i nie dotyczące naszej dyscypliny. Wszyscy członkowie Zarządu Głównego przychyliili się do prośby Przewodniczącej PTA.

W punkcie 6 porządku obrad dr Urszula Czerniak, przedstawiła sprawozdanie skarbnika PTA. Polskie Towarzystwo Antropologiczne liczy około 350 członków skupionych w 11 Oddziałach. Wysokość składki obowiązującej w sprawozdawczym roku wynosiła 50 zł, w tym 10 zł na Anthropological Review, (nie otrzymują doktoranci i studenci, gdyż płacą składkę w wysokości 25 zł). Obecnie utrzymano wysokość opłaty członkowskiej (50 zł). Anthropological Review – tom 74/2011 otrzymało 111 członków do dnia 29.03.2012r.

Stan konta PTA w dniu 31.12.2011 roku wynosił 23 003,51 zł. W pierwszym kwartale 2012 roku poniesiono koszty, m.in. związane z prowadzeniem konta, elektroniczną publikacją i wysyłką Anthropological Review tom 74/2011, opłaty związane z rejestracją statutu w Krajowym Rejestrze Sądowym, koszty związane z umowami cywilno-prawnymi (prowadzenie biblioteki, prowadzenie księgowości) oraz podatki od umów. Stan konta na dzień 07.05.2012 roku wynosił 21 479,61 zł.

W pierwszym kwartale 2012 roku sporządzono i wysłano do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego trzy wnioski o dofinansowanie działalności statutowej PTA ze środków na działalność upowszechniającą naukę. Pierwszy wniosek dotyczył dofinansowania konferencji „Migracje” – Funeralia Lednickie, spotkanie 15, która odbędzie się w dniach 16-17 maja 2012 roku w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, drugi wniosek dotyczył dofinansowania konferencji „Metodyka badań ergonomicznych” – I Wiosenne Warsztaty Antropologiczne, która odbędzie się dnia 23 maja 2012 roku w Zakładzie Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Trzeci wniosek dotyczył dofinansowania działalności wydawniczej związanej z wydaniem tomu 75 Anthropological Review. Wszystkie wnioski zostały przyjęte od strony formalnej. W najbliższym czasie odbędą się posiedzenia odpowiednich Zespołów, które podejmą decyzję o dofinansowaniu działalności PTA w roku 2012.

Sekretarz PTA dr Anita Szwed poinformowała wszystkich, że po długich staraniach o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego zmian w Statucie Polskiego Towarzystwa Antropologicznego w końcu zostały one dokonane. Zaapelowała o aktualizację danych teleadresowych członków PTA.

Prof. dr hab. Maria Kaczmarek ogłosiła, że planuje utrzymać Biuletyn PTA w dotychczasowej formule, jedyną zmianą będzie przeniesienie Kroniki z Anthropological Review właśnie do Biuletynu.

W wolnych głosach i wnioskach prof. dr hab. Halina Kołodziej zaprosiła wszystkich do Kudowy Zdroju na konferencję otwierającą międzynarodowy projekt „Epidemia otyłości-wspólny problem: transfer wiedzy, Edukacja, profilaktyka”, która odbędzie się w dniach 15 i 16 czerwca 2012 roku.

Wobec braku kolejnych głosów i wniosków, Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Antropologicznego prof. dr hab. Maria Kaczmarek poinformowała Członków Zarządu Głównego PTA, że planuje ścisłą współpracę z Komitetem Antropologii Polskiej Akademii Nauk i dziękując wszystkim uczestnikom zamknęła posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego.

Maria Kaczmarek, Anita Szwed

NOWA PRACOWNIA ANTROPOLOGICZNA

Dnia 15 lutego 2012 roku na Uniwersytecie Marii Curie – Skłodowskiej decyzją Rektora UMCS prof. dr hab. Andrzeja Dąbrowskiego (Zarządzenie Nr 3/2012) została powołana Pracownia Antropologiczna. Nasza nowo powstała jednostka działa w Instytucie Archeologii UMCS w miejsce dotychczasowego Zakładu Nauk Wspierających Archeologię. W pracowni pozostali jedynie osoby zajmujące się *stricto* badaniem i analizą ludzkich szczątków kostnych z pochówków ciałopalnych i szkieletowych, czyli dr hab. Wanda Kozak-Zychman prof. UMCS i mgr Agnieszka Trzaska.

Już pod szyldem Pracowni Antropologicznej prof. Wanda Kozak-Zychman i mgr Agnieszka Trzaska miały wystąpienia na XXVIII Konferencji Sprawozdawczej „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2011”, która odbyła się w dniach 29-30 marca 2012 roku, w Muzeum Lubelskim na Zamku w Lublinie.¹

W Pracowni studenci mają nie tylko szanse poznawać tajniki antropologii, ale również rozwijać się w tym kierunku pisząc prace licencjackie i magisterskie. Obecnie prof. Wanda Kozak-Zychman sprawuje pieczę nad pięcioma pracami magisterskimi i jedną licencjacką. Większość z tych prac jest w dużej mierze oparte na analizie materiału kostnego, dzięki czemu studenci mogą uczyć się praktycznej strony antropologii.

Pracownia, przy udziale magistrantów – Anny Szarlip i Adriana Przepiórki – była współorganizatorem Drzwi Otwartych UMCS. Ekspozycja pochówków szkieletowych, ciałopalnych, czaszek obrazujących dymorfizm płciowy, przykłady patologii kośćca, a także narzędzi pracy antropologa zrobili na licealistach olbrzymie wrażenie.

¹ Kozak-Zychman W., Trzaska A., *Dalsze badania szczątków kostnych z pochówków ludności KPL odkrytych na stan. 6 w miejscowości Tominy, woj. świętokrzyskie*, Lublin, 2012

Trzaska A., Kozak-Zychman W., *Ludzkie szczątki kostne z wykopu 1/2010 u podnóża wału grodziska w Czerminie, stan. 1, woj. lubelskie*, Lublin, 212

Prowadzimy również działalność pozauniwersytecką wychodząc z wiedzą do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Nie raz już miałyśmy okazję prowadzić zajęcia z dziećmi i młodzieżą, zapoznawać ich z pracą antropologa. Ogromne zainteresowanie tematem skłania nas do częstszego organizowania tego typu spotkań.

Agnieszka Trzaska, Wanda Kozak-Zychman

Z otwarcia Pracowni, od lewej: prof. Wanda Kozak-Zychman, Agnieszka Trzaska, Anna Szarlip i Adrian Przepiórka

Z Drzwi Otwartych UMCS, od lewej: Agnieszka Trzaska, Anna Szarlip, prof. Wanda Kozak-Zychman i Adrian Przepiórka

SPRAWOZDANIA Z KONFERENCJI I SPOTKAŃ NAUKOWYCH

Migracje. Funeralia Lednickie – spotkanie 15

W dniach 16-17 maja 2012r. tradycyjnie na terenie Muzeum Pierwszych Piatów na Lednicy w Dziekanowicach odbyły się kolejne Funeralia.

Organizatorami byli Muzeum Pierwszych Piatów na Lednicy, Polskie Towarzystwo Antropologiczne i Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Oddział w Poznaniu. W skład Komitetu Naukowego weszli: prof. dr hab. Barbara Kwiatkowska, prof. dr hab. Alicja Budnik, prof. dr hab. Wojciech Dzieduszycki, prof. dr hab. Maria Kaczmarek, dr Tomasz Kozłowski, prof. dr hab. Janusz Piontek, prof. dr hab. Andrzej Marek Wyrwa i niżej podpisany.

Tegoroczny temat nawiązywał do jednego ze zjawisk świata ożywionego, w tym i człowieka – do migracji. Zarówno tradycja biblijna, mity z różnych stron świata jak i badania naukowe potwierdzają że migracje towarzyszą nam od „zarania dziejów”. A ich skutki mogą być uważane za bardzo pozytywne.

Migracje w świecie przyrody nie są niczym szczególnym. Motywacje, przyczyny mogą być rozmaite, a i różnorodne są ich skutki. Podczas tegorocznych funeraliów chcieliśmy się zastanowić i podyskutować nad możliwościami obserwacji przyczyn i skutków migracji na stanowiskach sepulkralnych. Jakie wyniki w zakresie interesującego nas tematu uzyskujemy obserwując materiał antropologiczny, genetyczny czy archeologiczny.

Poszukując nowej formuły dla Funeraliów postanowiliśmy stworzyć bloki problemowe. Do wygłoszenia referatów wprowadzających w tematykę poprosiliśmy trzech specjalistów reprezentujących archeologię, antropologię i biologię molekularną.

Archeologię reprezentował prof. dr hab. Grzegorz Domański z Uniwersytetu Szczecińskiego. Jego referat dotyczył głodu jako jednej z przyczyn migracji. Z kolei dr hab. Krzysztof

Boryslawski prof. nadzw. z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w swym referacie zwracał uwagę na biologiczne skutki migracji. Niestety, choroba nie pozwoliła na przyjazd dra hab. Henryka W. Witasa prof. nadzw. z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Jego wystąpienie miało dotyczyć zagadnień obejmujących potencjalne i rzeczywiste zmiany sekwencji DNA w kontekście migracji.

Dzięki rozesłanym wcześniej materiałom napłynęły zgłoszenia, które były głosami w dyskusji odnoszącymi się do tematów wiodących. Niestety, przyznać trzeba, iż nie wszyscy zabierający głos zrozumieli ideę tegorocznych Funeraliów i nie zawsze zgłoszone wypowiedzi odnosiły się do problemowych zagadnień wiodących. Niemniej dyskusja była znacznie dłuższa niż zwykle, a też i bardziej ożywiona.

W tegorocznych Funeraliach wzięło udział około 120 uczestników – większość reprezentowała krajowe ośrodki akademickie, fundacje czy firmy prywatne, ale byli też goście z Ukrainy, Czech oraz z Litwy. A w dyskusji zabrało głos 25 osób zgłoszonych wcześniej, oraz osoby które wysłuchały referatów wprowadzających na sali i którzy pragnęli odnieść się do niektórych stwierdzeń padających wtoku wymiany zdań.

Dodatkowo w tym roku uczestnicy Funeraliów mogli zapoznać się z nowym obiektem muzealnym i nową ekspozycją jakie w ostatnim czasie Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy uruchomiły w rezerwacie archeologicznym w Grzybowie.

Miejmy nadzieję że, nawiązując do tradycji funeralnej, materiały gromadzone z tegorocznych Funeraliów uda się także opublikować. **A też, zgodnie z życzeniem wszystkich uczestników, spotkamy się na 16 Funeraliach Lednickich.**

Jacek Wrzesiński

Podziękowanie

W imieniu organizatorów pragnę gorąco podziękować **Panu Henrykowi Litwinowi, Ambasadorowi Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie**, za pomoc udzieloną kolegom z Kijowa, dzięki której mogli wziąć udział w tegorocznych Funeraliach.

Uroczystość otwarcia 15 Funeraliów. Mgr Jacek Wrzesiński wręcza upominek (wskaźnik laserowy) prof. Marii Kaczmarek. W tylnym rzędzie stoją od lewej prof. Andrzej M. Wyrwa oraz prof. Wojciech Dzieduszycki. (Fot. M. Jóźwikowska)

Dyskusje panelowe w sali konferencyjnej: na pierwszym planie prof. Krzysztof Borysławski (Fot. A. Ziółkowski)

...i niekończące się mniej formalne rozmowy podczas przerw kawowych i obiadowych, spędzanych na świeżym powietrzu (Fot. M. Józwickowska)

I Wiosenne Warsztaty Antropologiczne „Metodyka badań ergonomicznych”

Pierwsze Wiosenne Warsztaty Antropologiczne rozpoczęły nowy cykl corocznych spotkań antropologów, uchwalony przez Zarząd Główny PTA. Spotkania mają się odbywać co roku, w różnych ośrodkach antropologicznych, a ich tematyka ma być związana z antropologią stosowaną.

Pierwsze Warsztaty z tego cyklu zorganizowane przez Zakład Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z udziałem Oddziału Wrocławskiego PTA odbyły się w dniu 23 maja br. w pomieszczeniach Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt przy ul. Chelmońskiego 38A we Wrocławiu.

W skład Komitetu Organizacyjnego warsztatów weszli pracownicy Zakładu:

dr hab. Barbara Kwiatkowska prof. UPr – przewodnicząca,

dr hab. Krzysztof Boryśławski prof. UPr – zastępca,

dr Dariusz Nowakowski i dr Jacek Szczurowski, członkowie Komitetu.

Oddział wrocławski PTA reprezentowała dr Monika Krzyżanowska.

Warsztaty dotyczyły zagadnień ergonomicznych i miały na celu weryfikację, a także uściślenie metodyki oraz zakresu diagnoz i analiz ergonomicznych w antropologii. Ponadto celem spotkania było porównanie metodologii badań ergonomicznych prowadzonych przez biologów człowieka, z rozwiązaniami badawczymi stosowanymi w naukach technicznych. Omawiane były przede wszystkim zagadnienia związane z: diagnozowaniem poziomu „dostosowania” ergonomicznego materialnych składników stanowisk pracy, stopniem obciążeń psychofizycznych związanych z wykonywaniem różnych typów pracy, uwarunkowaniami interakcji człowiek – komputer, a także właściwym wykonaniem badań i przygotowaniem ekspertyzy ergonomicznej.

W głównej części spotkania wygłoszone zostały dwa referaty wiodące:

pierwszy „Antropometria na potrzeby projektowania i oceny ergonomicznej maszyn, urządzeń, stanowisk pracy i produktów codziennego użytku” przedstawiła prof. dr hab. Ewa Nowak z Instytutu Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie,

drugi zatytułowany „Ergonomia interakcji człowieka z komputerem” był zaprezentowany przez zespół prof. dr. hab. Jerzego Grobelnego z Laboratorium Ergonomicznego Politechniki Wrocławskiej.

Wykłady wprowadziły zebranych w krąg zagadnień związanych z ergonomią widzianą przez antropologa i przedstawicieli nauk technicznych.

Po wykładach, licznie zgromadzeni (ponad 50 osób z różnych ośrodków) uczestnicy przeszli do pomieszczeń Zakładu Antropologii, gdzie w miłej atmosferze przy kawie i ciasteczkach, odbyła się dyskusyjna część warsztatów.

Wprowadzenie do dyskusji przedstawił dr Jacek Szczurowski, który starał się określić kompetencje i zadania antropologa w podstawowych obszarach analizy ergonomicznej. Zdaniem dr. Szczurowskiego warsztat badawczy antropologów pozwala najskuteczniej współtworzyć podstawy teoretyczne i rozwiązania praktyczne w zakresie optymalizacji ergonomicznej układów człowiek – obiekt techniczny. Referent zwrócił także uwagę na to, że konieczny jest także udział biologów człowieka w interdyscyplinarnych zespołach badawczych zajmujących się analizami ergonomicznymi sumarycznego kosztu biologicznego oraz materialnego środowiska pracy.

Kolejno głos w dyskusji zabierali antropolodzy prof. dr hab. Maria Kaczmarek, prof. dr hab. Ewa Nowak, a także prof. dr hab. Jerzy Grobelny i dr Katarzyna Jach. Dyskutanci zwracali uwagę na ogromne znaczenie ergonomii we wszystkich dziedzinach współczesnego życia, podkreślali znaczenie interdyscyplinarnej współpracy w działaniach ergonomicznych. Za znaczący w dyskusji można uznać głos dr. Daniela Psonaka z Katedry Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego, zatrudnionego dodatkowo we wrocławskim inspektoracie Sanepidu, który zwrócił uwagę na fakt, że konieczne jest usystematyzowanie metod stosowanych w ocenach ergonomicznych stanowisk pracy. Szczególnie istotne jest to w przypadku oceny sposobu wykonywania pracy i narażenia zawodowego pracownika, który wykonuje taką pracę. Zdaniem dr Psonaka w obecnym stanie prawnym pracodawca ma obowiązek dokonywania takiej oceny, a organy nadzoru jak m.in. Państwowa Inspekcja Pracy, kontrolują wywiązanie się pracodawcy z tego obowiązku.

Ocena narażenia zawodowego i wykonywane w tym zakresie ekspertyzy ergonomiczne są także niejednokrotnie podstawą dochodzenia roszczeń przed sądem pracy przez pracowników, którzy doznali wypadku przy pracy, bądź nabawili się choroby zawodowej. Zatem istotne jest aby wykonywane ekspertyzy były rzetelne, a stosowana metodologia była spójna i nie dochodziło do sytuacji, w których ekspertyza wykonana przez inny zespół daje odmienne rezultaty. Dyskutant zwrócił uwagę, iż może to skutkować wyciąganiem konsekwencji prawnych wobec zespołów oceniających stanowisko pracy, jeżeli zlecniodawca poniesie stratę z powodu nierzetelnej ekspertyzy.

Koniecznym wydaje się zatem ujednolicenie metodologii, opracowanie standardów i wykonywanie ekspertyz przez interdyscyplinarne zespoły – taka była ostateczna konkluzja z odbytych Warsztatów i podsumowanie dyskusji.

W przerwie odbyła się także prezentacja wyposażenia Pracowni Ergonomicznej Zakładu Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego, gdzie wszyscy chętni mogli skorzystać m.in. z badań wydolnościowych przy pomocy ergometru, spirometru i innych urządzeń. Uczestnicy Warsztatów uznali spotkanie za bardzo udane, a inicjatywę Wiosennych Warsztatów związanych z antropologią stosowaną za bardzo cenną i potrzebną.

Barbara Kwiatkowska

Profesor Barbara Kwiatkowska otwiera I Wiosenne Warsztaty Antropologiczne

Doktor Jacek Szczurowski wprowadza i oprowadza po pracowni ergonomicznej

Uczestnicy Warsztatów w trakcie dyskusji kulturalowej

W dniach 12 – 15 czerwca 2012 roku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana

Evolutionary Medicine:

New Solutions for the Old Problems

zorganizowana przez prof. dr hab. Janinę Tutkuvienę, kierownik Zakładu Anatomii, Histologii i Antropologii Wydziału Medycznego w Uniwersytecie Wileńskim wraz z zespołem swoich pracowników. Celem konferencji było przedstawienie możliwości wykorzystania teorii ewolucji w wyjaśnianiu istoty zjawisk towarzyszących chorobie, genezie chorób oraz innych zagadnień biomedycznych. Konferencja miała formę kursu intensywnego adresowanego do młodych adiunktów i doktorantów medycyny i nauk o zdrowiu.

Zaproszeni wykładowcy, to: Z.A. Kučinskienė z Vilnius University, która swój wykład pt. *Pathogenesis of atherosclerosis – evolution of methods of investigation* poświęciła ewolucyjnemu wyjaśnieniu patogenezы arteriosklerozy.

M. Brüne z Ruhr-Bochum University, w wykładzie pt. *Psychopathology and evolution* omówił ewolucyjne aspekty chorób psychicznych, między innymi schizofrenii, depresji i innych.

L.S. Lieberman z Univeristy of Florida, w wykładzie pt. *Why we are fat: the visibility of food and the invisibility of calories in evolutionary novel environment*, analizując różne aspekty epidemii otyłości, zwróciła uwagę na ewolucję zmysłu wzroku i smaku zaangażowane w spożywanie nadmiernych ilości jedzenia.

W. Schiefenhövel z Max-Planck-Institute for Ornithology, Andechs, w wykładzie pt. *Beyond sickle cell anaemia: evolutionary perspectives on health and disease*, w oparciu o swoje długoletnie badania prowadzone wśród rdzennej ludności Nowej Gwinei, pokazał w jaki sposób antropologia ewolucyjna przenika się z medycyną.

Dwa wykłady poświęcone były ewolucyjnemu wyjaśnieniu zjawiska trendu sekularnego: u Litwinów (J. Tutkuvienė, wykład pt. *The evolution of human body size and shape: the somatic adaptation under biotic and environmental pressure*) i u Rosjan (E. Godina, wykład pt. *Secular trends in an evolutionary perspective*).

B. Bogin z Loughborough University, w wykładzie pt. *Evolutionary medicine applied to the health of migrants: the case of Bangladeshi women in the United Kingdom*, omówił wiele zagadnień związanych ze zdrowiem kobiet migrujących z Bangladeszu do Wielkiej Brytanii, a w wyjaśnieniu ewolucyjnego znaczenia różnych problemów zdrowotnych kobiet posłużył się modelem Reserve Capacity (RC).

M. Hermanussen, w wykładzie pt. *The „community effect” in growth regulation (an evolutionary approach)* skupił się na zmienności w czasie liniowych wymiarów ciała i znaczeniu lokalnych społeczności w kształtowaniu tego zjawiska.

Ewolucyjne wyjaśnienie etiologii zaburzeń psychicznych kobiet przedstawiła S. Kirchengast z University of Vienna w wykładzie pt. *Psychic disorders – a Darwinian perspective*.

V. Tutkus z Vilnius University omówił zagadnienie ewolucji dwunożności i przedstawił problemy ortopedyczne człowieka współczesnego (wykład pt. *Clinical pathology of the knee in relation with the evolution of human bipedality*).

R. Jankauskas z Vilnius University, w wykładzie pt. *Biological history of Lithuania and impact on shaping present genotypic and phenotypic peculiarities*, przedstawił zmiany czasowe struktury genetycznej i cech fenotypowych w populacji Litwinów.

Niżej podpisana omówiła pojęcie *the adolescent health paradox* i znaczenie adaptacyjne ryzykownych zachowań w okresie adolescencji, traktując tę fazę jako cechę historii życiowych (wykład pt. *The evolutionary insight into adolescent health problems*).

F. Rühli z Zürich University zaprezentował możliwości wykorzystania medycyny ewolucyjnej do wyjaśniania stanu zdrowia i schorzeń zмумifikowanych ludzkich pochówków (medycyna ewolucyjna w mumiologii) a także nakreślił perspektywy dla tej nowej interesującej dyscypliny naukowej (wykład pt. *The clinical and socio-economic impact of evolutionary medicine*).

Poza wykładami proszonymi była okazja do zapoznania się z tematyką badawczą młodych parcowników naukowych z Uniwersytetu Wileńskiego, którzy w krótkich komunikatach zaprezentowali wyniki swoich badań.

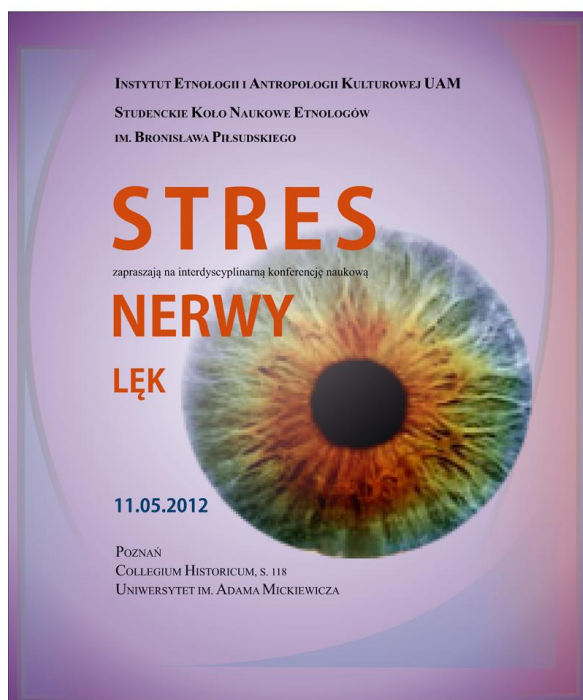
Konferencji towarzyszył bogaty program kulturalny, że wymienię znakomite przedstawienie baletowe w Litewskim Narodowym Teatrze Opery i Baletu, które obejrzelśmy wkrótce po premierze (miała miejsce 27 maja), obejrzenie bezcennych zbiorów biblioteki uniwersyteckiej, poznanie najpiękniejszych miejsc Wilna i niepowtarzalnych smaków litewskiej kuchni.

Prof. Tutkuvienė wraz z zespołem włożyła wiele energii i serca w organizację konferencji, dzięki czemu było to bardzo interesujące i sympatyczne spotkanie.

Serdeczne podziękowania!

Maria Kaczmarek

Konferencja Naukowa „Stres. Nerwy. Lęk”

Dnia 11 maja 2012 roku w Collegium Historicum odbyła się konferencja naukowa „Stres. Nerwy. Lęk”, organizowana przez Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Etnologów im. Bronisława Piłsudskiego.

Konferencja miała charakter multidyscyplinarny, prelegentami były osoby reprezentujące różne dziedziny nauki – antropologię kulturową i etnologię, antropologię biologiczną, psychologię, historię, prawo, neofilologię, medycynę i muzykologię.

etnologia.amu.edu.pl

chary@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Maria Kaczmarek przewodniczyła sesji plenarnej a w swoim wykładzie wprowadzającym zapoznała uczestników konferencji z biologicznymi aspektami stresu, skupiając się przede wszystkim na fizjologicznych wskaźnikach przewlekłego stresu i jego negatywnych dla zdrowia konsekwencjach.

Wspólny referat (M. Kaczmarek i S. Trambacz) zatytułowany „Stres jako czynnik ryzyka występowania nadwagi i otyłości u chłopców i dziewcząt w wieku 13 – 18 lat” zaprezentowała mgr Sylwia Trambacz, doktorantka Studium Doktoranckiego Wydziału Biologii UAM w Poznaniu. Przedstawiła wyniki badań prowadzonych w 2011 roku w gimnazjach i liceach w Poznaniu, których celem była próba uchwycenia związku pomiędzy nadwagą i otyłością a subiektywnie ocenianym stopniem natężenia stresu u młodych chłopców i dziewcząt.

Uczestnicy konferencji przedstawiali różne aspekty stresu, wskazując na jego źródła i wskaźniki oraz sposoby radzenia sobie ze stresem, zarówno profesjonalne, związane z szukaniem pomocy u specjalistów – psychologów, lekarzy, jak i inne, związane z tradycją i obyczajowością, jak zasięgnięcie rady u szeptunek czy innych uzdrowicieli.

Po przedstawieniu wszystkich prezentacji odbyła się dyskusja, podczas której podkreślano potrzebę interdyscyplinarnego podejścia w badaniach nad stresem oraz uwypuklano wieloaspektowość zagadnień związanych ze stresem i sposobami radzenia sobie z nim.

Sylwia Trambacz

Kolejna udana ogólnopolska konferencja w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu

W dniu 17.05.2012 r. odbyła się w naszej Uczelni konferencja naukowa „AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA W WIEKU STARSZYM W BADANIACH NAUKOWYCH”. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Teorii i Metodyki Wychowania Fizycznego Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu przy współpracy Komitetu Rehabilitacji Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie. Konferencja odbyła się w ramach stałego cyklu pt. „Wychowanie Fizyczne i Sport w Badaniach Naukowych” oraz była kontynuacją dużych międzynarodowych spotkań, jakie w 2006 oraz 2009 roku zainicjowano w Rydzynie k. Leszna.

Celem głównym konferencji był przegląd najnowszych wyników badań naukowych, dyskusja, wymiana doświadczeń oraz nawiązanie współpracy szczególnie w obszarze aktywności fizycznej osób w wieku starszym. Do czynnego udziału zostali zaproszeni nauczyciele akademicy, specjaliści w zakresie kinezygerontoprofilaktyki, lekarze, fizjoterapeuci, liderzy aktywności fizycznej i wszyscy zainteresowani problematyką osób w wieku starszym. W sumie w konferencji udział wzięło ponad 80 osób z wielu ośrodków całej Polski.

Najważniejszym wydarzeniem Konferencji były wystąpienia plenarne. Dr hab. prof. nadzw. Ewa Kozdroń (AWF Warszawa) zaprezentowała wykład pt. „Programy aktywności rekreacyjnej osób starszych-analiza efektów prozdrowotnych i rekomendacje dla praktyki”. Dr hab. prof. nadzw. Anna Skrzek (AWF Wrocław) wystąpiła z referatem „Zróżnicowanie aktywności fizycznej w profilaktyce gerontologicznej”. Natomiast dr hab. prof. nadzw. Marek Żak (AWF Kraków) przedstawił referat pt. „Upadki osób starszych - problemy i wyzwania”. Interesujący wykład pt. „Rozwój gerokinezyjologii: jedno z najpilniejszych wyzwań dla nauk o kulturze fizycznej” wygłosił prof. dr hab. Wiesław Osiński z naszej Uczelni. Wszystkie wystąpienia zostały bardzo dobrze przyjęte przez uczestników Konferencji oraz wywołały wiele pytań i szeroką dyskusję.

Na podstawie prezentowanych w czasie Konferencji prac i obrad wypływa kilka wniosków.

1) Starzenie się społeczeństwa narzuca potrzebę kontynuowania badań naukowych skoncentrowanych na specyficzne potrzeby osób w starszym wieku. Należy skupić się na roli aktywności fizycznej w odniesieniu do zdrowia i dobrostanu osób w wieku starszym.

2) Należy promować formy aktywności fizycznej, które sprzyjają utrzymywaniu zdrowia i funkcjonalnej niezależności oraz dają osobom starszym radość i zadowolenie.

3) Władze centralne i lokalne muszą podjąć działania i współpracę z ośrodkami naukowymi w celu opracowania i organizowania specjalnych programów aktywności fizycznej dla osób starszych.

4) Należy kontynuować działania uniwersytetów i innych uczelni wyższych prowadzące do wzrostu znaczenia w edukacji studentów zagadnień aktywności fizycznej dla osób starszych.

5) Trzeba poszerzyć ofertę programową w celu kształcenia przyszłych badaczy oraz osób przygotowanych do podejmowania problemów zaspokajania potrzeb aktywności fizycznej ludzi w starszym wieku.

Łącznie w trakcie konferencji wygłoszono 4 referaty plenarne, 16 prezentacji ustnych oraz przedstawiono 46 plakatów.

Janusz Maciaszek

JM Rektor AWF, prof. dr hab. med. Jerzy Smorawiński otwiera Konferencję

Zaproszeni goście oraz uczestnicy Konferencji podczas sesji plenarnej

INTERESUJĄCE PROJEKTY BADAWCZE

**Epidemie obezity-společný problém: předávání
znalostí, vzdělávání, prevence**

**Epidemia otyłości-wspólny problem:
transfer wiedzy, edukacja, profilaktyka**

Okres realizacji: 01.01.2012 – 31.12.2014

Wartość projektu: 217 251,78 EUR
Wkład Unii Europejskiej: 184 664,01 EUR

Koordinátor projektu Halina Kołodziej

Partnerzy projektu

**Polska Akademia Nauk Zakład
Antropologii - Partner wiodący**

**Polská akademie věd Oddělení antropologie -
Vedoucí partner**

**Uniwersytet Palackeho w Olomuńcu,
Katedra Antropologii i Wiedzy o
Zdrowiu - Partner**

**Univerzita Palackého v Olomouci -
Partner**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska- Rzeczpospolita Polska 2007-2013

PAN Zakład Antropologii rozpoczął w styczniu tego roku realizację trzyletniego projektu pt. „Epidemia otyłości - wspólny problem: transfer wiedzy, edukacja, profilaktyka” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska- Rzeczpospolita Polska 2007-2013. Projekt realizowany będzie w latach 2012-2014 we współpracy z Uniwersytetem Palackiego w Ołomuńcu z Katedrą Antropologii i Wiedzy o Zdrowiu. Zakład jest w tym projekcie Partnerem Wiodącym. Głównym Koordynatorem projektu jest dr hab. prof. nadzw. Halina Kołodziej, Koordynatorem części czeskiej projektu jest doc. PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D.

Celem naukowym projektu jest **określenie odsetka osób otyłych wśród dzieci i młodzieży polskiej i czeskiej** z obszarów pogranicza, ze szczególnym uwzględnieniem zróżnicowania społecznego. Wspólne badania przyczynią się do **opracowania uniwersalnego programu profilaktycznego promującego zdrowy styl życia** pozwalający uniknąć zagrożeń związanych z otyłością. Działania te będą miały wpływ na poprawę zdrowia osób zamieszkujących wspierany region. Organizacja konferencji i seminariów naukowych zapewni transfer wiedzy i doświadczeń pomiędzy partnerami projektu i naukowcami z obu krajów. Przeprowadzone zostaną **warsztaty i pogadanki w szkołach objętych programem badawczym**, których celem będzie zapoznanie młodzieży z zasadami zdrowego stylu życia. Zorganizowane zostaną **szkolenia, na których uczestnicy nauczą się za pomocą prostych pomiarów rozpoznawać zagrożenie nadwagą i otyłością**. Przeprowadzona zostanie **kampania propagująca wśród ludności regionu prozdrowotne zachowania i podnosząca świadomość zagrożeń zdrowotnych związanych z otyłością**.

Pierwszym wydarzeniem związanym z realizacją projektu była Konferencja Otwierająca Projekt, która odbyła się w dniach 15.06.2012 – 16.06.2012 w Kudowie Zdroju. W Konferencji uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, nauczyciele ze szkół gminy Kudowa Zdrój i Bystrzyca Kłodzka, zaproszeni goście oraz Partnerzy projektu.

Pierwszego dnia Konferencji Koordynator dr hab. prof. nadzw. Halinę Kołodziej przedstawiła zebranym informacje na temat projektu. Goście Konferencji wysłuchali następujących referatów:

- „Vývoj prevalence nadváhy a obezity u dětí a dospělých populace v České republice. Wzrost częstości występowania nadwagi i otyłości u dzieci i dorosłych w Republice Czeskiej (referat tłumaczony) - referat wygłosił doc. PaedDr. Miroslav Kopecký z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu,
- Czy Polsce zagraża epidemia otyłości? - referat wygłosił dr hab. prof. nadzw. Krzysztof Boryśkowski z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu;

- Otyłość przyczyną wielu groźnych chorób. - referat wygłosił dr n. med. Krystian Josiak z Kliniki Chorób Serca Akademii Medycznej we Wrocławiu oraz,
- Psychologické aspekty obezity v dětském a dospělém věku. Psychologiczne aspekty otyłości w dzieciństwie i dorosłości – referat wygłosiła dr Marie Chrásková z Uniwersytetu Palackeho w Ołomuńcu

W dalszej części Konferencji odbyła się dyskusja panelowa pod tytułem „Stan badań nadwagi i otyłości w Polsce i w Czechach”, którą prowadzili dr hab. prof. nadzw. Halina Kołodziej i PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D.

Drugiego dnia Konferencji odbyły się spotkania Partnerów projektu, na których ustalono dalsze etapy współpracy w ramach realizacji zadań przewidzianych w harmonogramie projektu.

Halina Kołodziej
Koordinatorka projektu

ANTROPOLOGIA W MEDIACH

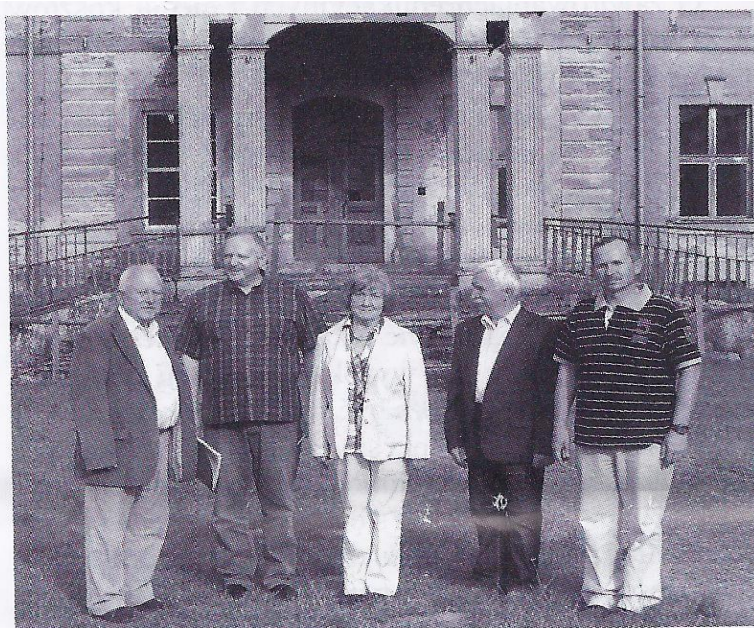
Kurier Czaplinecki – Październik 2011:17 donosi:

Wybitny polski uczony gościł w Czaplinku

W drugiej połowie czerwca gościł w „Drawturze” wraz z małżonką Aleksandrą znamienity polski uczony profesor zw. dr hab. Andrzej Malinowski, wybitny antropolog, bardzo wysoko ceniony w środowisku naukowym i akademickim za osiągnięcia w dziedzinie nauk o człowieku, organizacji życia naukowego i kształcenia kadr.

Urodził się w Poznaniu w 1934 roku. W czasie studiów biologicznych w zakresie antropologii w Uniwersytecie Poznańskim zetknął się ze znakomitymi przedstawicielami Poznańskiej Szkoły Antropologicznej, a głoszone przez nich teorie, ukierunkowały jego przyszłe zainteresowania i problematykę badawczą.

Wypromował około 400 magistrów, głównie z zakresu biologii, antropologii, ale również 11 wychowania fizycznego i 15 pedagogów. Był promotorem 20 przewodów doktorskich. Recenzował 107 prac doktorskich, w tym z antropologii 37, wychowania fizycznego 33 oraz medycyny 35. Był także recenzentem 29 prac habilitacyjnych, 20 wniosków o tytuł profesora i opiekował się 11 przewodami habilitacyjnymi.

Przed Siemczyńskim Pałacem 22.06.2009 r. Stoją od lewej prof. A. Malinowski, B. Andziak, dr A. Malinowska, burmistrz A. Kośmider, dr S. Nowak

Pełnił również Profesor Malinowski wiele odpowiedzialnych funkcji organizacyjnych. W latach 1975-84 był prodziekanem, a następnie dziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UAM w Poznaniu. Tam też kierował powstałym w 1989 roku Instytutem Antropologii, a w latach 1990-1992 Zakładem Antropologii Stosowanej i Ergonomii. Jednocześnie w latach 1985-1987 kierował działalnością Samodzielnej Pracowni Antropologicznej AWF w Gdańsku. W okresie lat 1988-1989 pełnił obowiązki kierownika Zakładu Ekologii Człowieka PAN w Warszawie, zaś w latach 1989-1990 był konsultantem Instytutu Badań Problemów Młodzieży w Warszawie. W latach 1990-98 kierował Katedrą Antropologii na Uniwersytecie Łódzkim i prowadził tam działalność naukową i dydaktyczną. Przyczynił się także do rozwoju zainteresowań naukami o kulturze fizycznej, kierując w latach 1996-1997 Katedrą Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego na Wydziale Nauk o Wychowaniu. Równolegle w 1995 roku, pracował dodatkowo w Katedrze Wychowania Fizycznego Politechniki Radomskiej, zaś w latach 1996-1997 w Wyższej Szkole Ekonomiczno-Humanistycznej w Łodzi, prowadząc zajęcia dla kierunku pedagogika zdrowia.

Był członkiem rad naukowych: Instytutu Biologii WSP w Słupsku, Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni (1984-1990), Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu (1972-1996), Instytutu Stomatologii AM w Łodzi (1990-99). Od 1972 r. jest członkiem Komitetu Antropologii PAN. Od 1978 r. członkiem i wiceprzewodniczącym Komisji Norm Rozwojowych Komitetu Rozwoju Człowieka PAN. Od 1995 r. członkiem Zespołu ds. Pozytywnych Mierników Zdrowia przy Centrum Organizacji i Ekonomiki Zdrowia. Jest członkiem Komisji Archeologii, Komisji Ergonomii Zespołu Bezpieczeństwa Pracy PAN.

Profesor Malinowski jest także członkiem licznych towarzystw naukowych: PT Anatomicznego (2003) – członkiem honorowym, PT Antropologicznego (1984-87) – przewodniczącym Towarzystwa, PT Historii Medycyny, PT Ergonomicznego, Międzynarodowego Tow. Biologii Człowieka, Paleopatologii, Honorowy Member of the International Biographical Center, Cambridge England 1992. Jako członek Komitetu „Dzieci Czarnobyla” współorganizował trzy akcje badawcze na Białorusi uzyskując członkostwo w Akademii Ekologicznej Antropologii Białorusi. Jest członkiem honorowym Jugosłowiańskiego Towarzystwa Antropologicznego.

Wielokrotnie uzyskiwał nagrody naukowe PAN – 5 razy resortowe, 1 raz Sekretarza Naukowego PAN oraz 7 rektorskich. Za swoją działalność wyróżniono go 7 odznakami resortowymi, Odznaką Honorową Miasta Poznania (1974), medalem B. Škerlja – Jugosławia, medalem Instytutu Med. Morskiej i Tropikalnej w Gdyni, Medalem Edukacji Narodowej (1989) i Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski (1989).

Rezultaty badań i dociekań profesora zaowocowały licznymi publikacjami, liczącymi 475 pozycji z zakresu auksologii, antropomorfologii rozwojowej i anatomii, antropologii stosowanej w medycynie i ergonomii, historii antropologii i medycyny oraz antropologii

historycznej. Do Jego najcenniejszych opracowań zaliczyć należy ponad 30 książek i monografii, w tym czterotomowe dzieło „Antropologia a medycyna i promocja zdrowia”, „Antropometria”, „Antropologia”, „Auksologia”. Aktywnie uczestniczył w kilkudziesięciu konferencjach i kongresach krajowych i międzynarodowych. Był także często organizatorem i inspiratorem licznych konferencji naukowych, przyczyniając się w ten sposób do wymiany myśli i rozwoju młodej kadry naukowej.

Ponadto jest profesorem człowiekiem wielkiego serca i bogatej osobowości. Jest wielkim humanistą i człowiekiem, który swoją ogromną wiedzę połączył z pełną otwartością na problemy otoczenia, życzliwością dla ludzi i entuzjazmem do pracy. Całym swoim uczciwym życiem zaświadcza prawdę głoszonych poglądów budząc zaufanie, zaszczepiając pozytywne wartości i stając się wzorem do naśladowania.

Przed wyjazdem znamienitych gości z Czaplinka odbyła się w pałacu w Siemczynie iście intelektualna biesiada, w której uczestniczyli: Profesor z Małżonką Aleksandrą, Dr Stanisław Nowak (Prodziekan Wydziału Pedagogicznego Politechniki Radomskiej), Burmistrz Adam Kośmider, gospodarz Pan Bogdan Andziak (serdeczne dzięki za staropolską gościnność!) oraz poniżej podpisany. W czasie spotkania Profesor wyraził zgodę na zamieszczenie w naszym miesięczniku niektórych swoich publikacji. Jedną z nich, napisaną specjalnie dla Kuriera Czaplineckiego, poniżej przedstawiamy.

Wiesław Krzywicki

Antropologia historyczna dokumentuje przeszłość ludności Czaplinka

Antropologia bada zmienność człowieka w czasie i przestrzeni, przyczyny i skutki tej zmienności. Współcześnie wyróżnia się antropologię fizyczną, zajmującą się krócej mówiąc zmiennością norm biologicznych, antropologię kultury zajmującą się zmiennością norm kulturowych i antropologię społeczną zajmującą się zmiennością norm społecznych. Wszystkie te działy przeplatają się wzajemnie, bowiem czynniki kulturowe czy społeczne oddziałują na naszą biologię. Podobnie nasz stan biologiczny, np. zdrowie w pewnym stopniu może wpływać na nasze możliwości zawodowe czy społeczne, czy na dochodzenie do dóbr kulturowych.

Antropologia jest nauką archiwalną, opiera się bowiem na różnego rodzaju archiwaliach. Cmentarzyska pradziejowe, czy historyczne to są archiwa kostne, a kości mówią specjaliście

bardzo dużo. Pozwalają one na identyfikację etniczną grup ludzkich, na odtworzenie kwestii demograficznych (paleodemografia), na odtworzenie wyglądu fizycznego np. wysokości ciała, masywności budowy, ocenę stanu uzębienia, występowania chorób np. nowotwory kości, złamania, zmiany reumatyczne. Współczesne metody pozwalają też na rekonstrukcję sposobu odżywiania, na ustalenie wielu interesujących problemów.

Poznańscy antropolodzy już w latach 60-tych XX w. prowadzili badania dużych cmentarzysk na Pomorzu: Wolin-Młynkówka, Kołobrzeg, Cedynia, Góra Chełmska k. Koszalina, Rowokół k. Smołdzina. Osobiście brałem udział w badaniach w Kołobrzegu przy Kolegiacie, gdzie chowano rycerstwo i mieszczaństwo Niemieckie, na Górze Chełmskiej, która była miejscem kultu religijnego i gdzie grzebano ludność słowiańską, podobnie jak w Smołdzinie, gdzie jak można przypuszczać, grzebano Słowiców.

Przy różnych okazjach zajmowano się mniejszymi stanowiskami. Takimi stanowiskami było przykościelne cmentarzysko z XV-XVIII w. związane z kościołem Św. Trójcy w Czaplinku. Odkryto w 1965 r. 30 grobów, wydobywając szkielety i czaszki w tejże liczbie. Zapewne nie wykopano całej pochowanej tam populacji z Czaplinka. Szkielety zgodnie z obrzędowością chrześcijańską były chowane na osi wschód-zachód, gdzie znajdowała się głowa.

Badania i opracowania są dziełem koleżanki, zmarłej prof. D.M. Kaliszewskiej-Drozdowskiej. Wykazała ona to, że najliczniej reprezentowany był u mieszkańców Czaplinka element nordyczny ok. 60% z przemieszkami innych elementów. Pod tym względem ludność Czaplinka nawiązywała do Wielkopolan czy Pomorzan. Wliczając kości „luźne” ogólnie doliczono się 39 osobników.

Przeglądając protokoły grobów zwróciłem uwagę na uwagi odnoszące się do stanu zdrowia. To, co odnotowano to były głównie zmiany zwyrodnieniowe czy reumatyczne lokalizowane

w obrębie kręgosłupa. Nie dziwi to, gdyż niemal połowa pochowanych dożywała wczesnej starości. Ogólnym wnioskiem z tych badań może być stwierdzenie, że stan biologiczny mieszkańców Czaplinka był dobry, często zapewne lepszy niż w przeludnionych i biednych regionach ówczesnej Polski. Interesujący jest także wczesnośredniowieczny szkielet ze Starego Drawska, na który natrafiono w 1965 r. Sposób ułożenia szkieletu związanego z grodem wczesnośredniowiecznym świadczy, że pochodzi on z okresu przedchrześcijańskiego. Głową zwrócony był na zachód, lecz kości kończyn górnych leżały po bokach tułowia. Szkielet masywny, silny należał do mężczyzny dość wysokiego 174,3 cm, prawdopodobnie typu nordycznego.

Andrzej Malinowski

REFLEKSJE, POLEMIKI

Prof. dr hab. Andrzej Malinowski

Dalszy ciąg uwag o stanie antropologii polskiej.

W tekście zamieszczonym w Biuletynie PTA nr 9 z 2011 r. przedstawiłem zarys refleksji jakie planowałem szerzej zreferować na zjeździe PTA we Wrocławiu. Doszedłem jednak do wniosku, że problem winien być nieco uszczegółowiony, że wymaga tego stan antropologii, którą obecnie należy w moim odczuciu ratować. W swych wynurzeniach pominąłem stan kadrowy antropologii, szczegóły i pikanterię awansów naukowych, stan różnych środowisk funkcjonujących w Polsce.

Należy z ubolewaniem przyznać, że we wszystkich nowo powstałych w ostatniej dekadzie XX w. i później uczelniach akademickich nie utworzono nawet na wydziałach biologii placówek antropologicznych z powodu braku kadr. Jakoś z problemem tym radzą sobie botanicy, zoologowie i inne specjalności biologii. Podobna sytuacja jest też w placówkach kształcących specjalistów WF, a utworzono je poza AWF-ami w Uniwersytetach, politechnikach i uczelniach prywatnych. Rozwijająca się dość dynamicznie promocja zdrowia wyparła nawet znaczną część problematyki auksologicznej z antropologii, lokując ją w naukach o zdrowiu. A przecież zgodnie z ideą Wrzoska i Godyckiego antropologia stanowi klinikę zdrowego człowieka. Czy antropologowie załamawszy ręce nie mogli propagować takich możliwości i tradycji antropologii na łamach „Forum Akademickiego”, ale czy antropologowie zagląдают do tego miesięcznika? Z horyzontu antropologii znikają placówki, które kiedyś miały na jej polu osiągnięcia, gdzie nawet badacze ze znacznym dorobkiem naukowym nie potrafili wykształcić następców. W ośrodkach liczących się w Polsce: Poznań, Wrocław, Kraków można mówić o dostatecznym kształceniu następców, ale słaba mobilność młodych i słaba dynamika kształcenia następców nie zapewnia należytego ruchu w dyscyplinie, zdobywania własnych doświadczeń w różnych środowiskach. Osobiście mogłem po habilitacji pozostać w Akademii medycznej, preparować płody, badać rozwój dzieci, zwłaszcza tych chorych, ale za namową i pod presją rektora UAM, a zwłaszcza jego zastępcy prof. Kozarskiego przeszedłem na UAM, doprowadzając placówkę do poziomu Instytutu i licznych habilitacji. Niektórzy czynili mi z tego zarzut, że to się dla mnie źle skończy i bezpieczniej jest mieć jednego i to wiernego. Niestety taka zasada pozostawiania placówek po przejściu na emeryturę jej szefów dała tragiczne rezultaty. Wystarczy przytoczyć Lublin, Białystok, Gdańsk, a dalej Szczecin, Warszawę tak w wymiarze Uniwersytetu jak i AWF-u, Zieloną Górę. Miałem to szczęście, że wiele uczelni pragnęło mnie zaangażować dla tworzenia czy ratowania antropologii – Gdańsk, Szczecin, Gorzów

Wlkp., Piotrków Trybunalski kusily mnie ofertami mieszkaniowymi, ale zdecydowałem się na wybór Łodzi bowiem, nalegania władz Uniwersytetu i groźba likwidacji zakładu z takimi tradycjami stały u podstaw wyboru Łodzi. Początki mego tam pobytu były dobre. Z Poznania zabrałem do Łodzi dobrze rokującego Wiesława Lorkiewicza. Zdumiewało mnie zapotrzebowanie antropologii w środowisku medyków. Możliwości owocnej współpracy były wielostronne, czego przedtem nie doznałem w Poznaniu. W efekcie oprócz Katedry na Wydziale BiNoZ rektor, a późniejszy minister prof. Michał Seweryński obdarował mnie kierownictwem Katedry Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego na Wydz. Pedagogiki. Miałem tam dokonać sanacji, pokonując odległość 20 km między katedrami i opór części pracowników katedry i ich przyjaciół na Wydziale. Nie mogąc zachęcić rodziny do przeniesienia się do Łodzi, a mając dość dojazdów, pozostawiłem Katedrę prof. H. Stolarczykowi, którego niemal siłą skłoniłem do habilitacji. Habilitowałem tam również R. Palucha z Wrocławia, W. Kozak-Zychman z Lublina, przeprowadziłem sporo doktoratów, rezygnując czasem z promotorstwa na rzecz tych, którzy bardziej tego potrzebowali. Wymusiłem niejako habilitację J. Grabowskiej, dobrego dydaktyka i dyskutanta. Ze „starą kadrą” z doc. Z. Kapicą nie miałem problemów. Ten ostatni czytał studentom na wykładach poezję, więc studenci dodatkowo chodzili na moje wykłady. Pierwsze moje wnioski awansowe skłóciły jednak starszych pracowników, a wojna odbijała się na stosunku do katedry. Zawsze do końca lojalny był z tej starej kadry dr Mieczysław Becker, którego darzę przyjaźnią. W tym czasie WSP w Zielonej Górze kusilo mnie prawie 2 lata o przejście, ale rektor nie chciał mnie puścić. W końcu uległ, co dla mnie wiązało się z pewnymi korzyściami finansowymi. Uwolniłem się też od funkcji, których pełnienie kochałem tak jak kiedyś czynił to prof. J. Czekanowski. Owszem padały takie propozycje, ale mój czas już minął. Na podobnych zasadach kiedyś pozbyłem się funkcji dziekana, przewodniczącego PTA. Stołki nie przyrosły mi do siedzenia, byłem i jestem zwolennikiem kadencyjności – a zresztą nie mam skłonności kierowniczych i zdolności przywódczych.

W tym czasie co w Zielonej Górze tworzono w AM w Bydgoszczy Katedrę Antropologii i kusono mnie lecz tak jak w Szczecinie zaproponowałem wcześniej zatrudnienie prof. Zofii Szczotkowej, tak tu zatrudnienie przebywającego w Polsce prof. Milana Čabrića, wychowanka szkoły antropologicznej i wychowania fizycznego w Zagrzebiu. Dziś po przejściu profesora na emeryturę placówką tą kieruje dr Helena Krakowiak. Warto – bo to dziś jednak uczelnia UMK w Toruniu by antropologowie z Katedry na Wydziale Biologii podjęli współpracę z tą katedrą, którą dotąd wspierałem. W przeciwieństwie do ogółu „klasycznych” antropologów uważam, że nie wykształcenie, a praca badawcza decyduje o tym czy ktoś jest antropologiem. Antropologami w Polsce, i to znanymi, w przeszłości byli lekarze, specjaliści kultury fizycznej, pedagodzy, prawnik, matematyk, germanista. Trzeba czasem sięgnąć do historii i przypomnieć sobie co nieco. Z antropologii wyhabilitowałem Z.

Chromińskiego w Poznaniu, a J. Tatarczuka i R. Asienkiewicza – w Inst. Antropologii MGU w Moskwie – były to normalne przewody. Brałem też udział w habilitacji polskiego pedagoga od zdrowia na Słowacji, czy M. Kopeckiego – Czecha z Ołomuńca. Wniosek ogólny z mych obserwacji - za granicą są normalne habilitacje, a u nas często nie. Czy u nas na habilitację nie zasługiwali doktorzy: Romana Kurniewicz-Witczakowa, Ewa Łuczak, Wanda Wrońska, Irena Szewko-Szwaykowska, Joanna Rodziewicz-Grühn, Franciszek Rożnowski, Barbara Majer, Andrzej Florkowski, współcześnie Bogdan Zaworski, Adam Gąsiorowski? Znika antropologia z programów studiów, znikają zakłady np. w Białej Podlaskiej. Praktycznie zabrakło antropologii na AWF w Warszawie, w Gdańsku zlikwidowano laboratoria antropologii w instytutach resortowych, w jednostkach archeologicznych. Z antropologią rozstali się dr Stanisław Marcinkiewicz, doc. dr hab. Anna Batogowska, prof. Bronisław Młodziejowski, prof. Czesław Grzeszyk, prof. Ewa Nowak. Dalszej degradacji antropologii może w pewnym stopniu zapobiec zjednoczony wysiłek przew. PTA i przew. Komitetu Antropologii PAN, wspierany przez integrujące się zespoły antropologów z Wrocławia, Krakowa, Poznania, Łodzi i Torunia, do których winni dołączyć antropologowie z różnych placówek Warszawy. Przedkładajmy dobro dyscypliny nad własne. Okażmy mobilność nie tylko skierowaną na siebie, lecz również skierowaną na dobro antropologii. Moje działania na rzecz tego dobra też nie zawsze wieńczyły sukcesy, też popełniałem błędy. Nie udało mi się np. w Uniwersytecie Zielonogórskim zatrudnić dr Piotra Lewickiego, który miał szansę wykazania swych umiejętności. Uczelnia ta zignorowała też ofertę prof. Macieja Henneberga, czy dra Roberta Dąbrowskiego. Triumfowali zatem zwolennicy innej opcji, nie wiem czy światopoglądowej, czy politycznej?

Na koniec mam pytanie o to jak to się stało, że opracowana przez mnie „Bibliografia antropologii polskiej za lata 1981-85” wydrukowana w Przeglądzie Antropologicznym t. 58, 1995, s. 117-168 ukazała się bez mojego nazwiska, co nie zostało dotąd sprostowane?

Na koniec parę moich osobistych refleksji.

Otóż uważałem, że antropologia nie jest małą nauką i miałem wizję tworzenia jej na bazie dużego zespołu pracowniczego. Krytykami tej wizji byli różni antropologowie, począwszy od mego promotora, który długie lata ze mną się zmagał. Uważał on, że wystarczy 1-2 asystentów i wypromowanie na koniec jednego następcy. Takie postępowanie może było dobre kiedyś, choć i dziś miewa to miejsce. Myślę, że w Poznaniu udało mi się stworzenie zespołu ludzi znaczących dziś w nauce.

Nie pretenduję do miana wybitnego antropologa, czy twórcy zespołów badawczych. W swej przeciętności usiłowałem coś zrobić na rzecz swej ulubionej dyscypliny, odnosząc pewne sukcesy i popełniając błędy, za które może należałoby niektórych przeprosić, co czynię kończąc swe refleksje.

WIADOMOŚCI Z ODDZIAŁÓW

Gdańsk

Skład Zarządu PTA Oddział Gdańsk:

Przewodnicząca: dr hab. Barbara Duda (Zakład Anatomii i Antropologii, AWFIS Gdańsk)

Zastępca przewodniczącej: dr hab. Jolanta Hreczecha (Zakład Anatomii Klinicznej, GUM)

Skarbnik: dr Ewa Wójtowicz (Zakład Anatomii i Antropologii, AWFIS Gdańsk)

Sekretarz: dr Damian Jeżyk (Zakład Anatomii i Antropologii, AWFIS Gdańsk)

Członek Zarządu: dr Franciszek Rożnowski (Akademia Pomorska w Słupsku)

Uzyskane stopnie naukowe

8 marca 2012 roku dr hab. Barbara Duda uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk o kulturze fizycznej na podstawie monografii *„Aktywność, sprawność i wydolność fizyczna a komponenty morfologiczne u osób w wieku średnim”*.

Koleżanki i Koledzy z PTA gratulują uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego i życzą dalszych sukcesów w pracy zawodowej i pomyślności w życiu osobistym.

Otrzymane nagrody

2 czerwca 2012 roku w Uniwersytecie Warmińsko Mazurskim w Olsztynie podczas kolejnej edycji konkursu wiedzy anatomicznej wśród studentów kierunków lekarskich prof. dr hab. n. med. Marek Grzybiak, Kierownik Zakładu Anatomii Klinicznej Katedry Anatomii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, V-ce Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Anatomicznego otrzymał **Złoty Laur Kapituły Złotej Łopatki** „za liczne działania wspierające ideę ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów uczelnianych wiedzy anatomicznej *Scapulae Aurea* oraz *Golden Scapula*”

Najbliższe spotkanie członków Oddziału Gdańskiego PTA odbędzie się 27 czerwca 2012, na którym dr hab. Barbara Duda przedstawi referat pt. *„Osteoporoza a aktywność fizyczna”*.

Barbara Duda

Łódź

Działalność Oddziału Łódzkiego PTA

W dniu 17.04.2012 roku odbyło się sprawozdawczo-wyborcze Ogólne Zebranie Oddziału Łódzkiego PTA. Udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi i wybrano nowy Zarząd, w skład którego weszły następujące osoby:

Przewodniczący: dr Wiesław Lorkiewicz

Wiceprzewodnicząca: dr Aneta Sitek

Sekretarz: dr Beata Borowska-Strugińska

Skarbnik: dr Iwona Rosset

Już po raz drugi na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŁ odbyła się w dniach 13-15. 04. 2012 r., **Ogólnopolska Studencka Konferencja Antropologiczna pt. „Odkryć to co zakryte – biologia i kultura człowieka”**. Konferencja dotyczyła m.in. zagadnień z zakresu antropologii ontogenetycznej, historycznej, archeologii, medycyny sądowej, etnografii, antropologii kulturowej. Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem, zostały wygłoszone 43 referaty odbyła się też sesja posterowa. Planowany jest druk pokonferencyjny.

Nadmienić należy, iż referaty wygłoszone w ubiegłym roku w ramach VI Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Antropologicznej ukazały się drukiem na początku bieżącego roku (publikacja: „*Nic co ludzkie nie jest mi obce – środowisko biologiczne i kulturowe człowieka na przestrzeni wieków*”, (red.) Borowska-Strugińska B., Kurek M., Spinek A., Wyd. UŁ, Łódź 2011)

Uczestnicy Konferencji „Odkryć to co zakryte – biologia i kultura człowieka”

W dniach 16-23 kwietnia 2012 roku odbyła się organizowana przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe XII edycja Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi. W ramach festiwalu zostały zorganizowane przez pracowników Katedry Antropologii oraz studentów warsztaty pt. *Badanie śladów biologicznych (CSI po łódzku)* - czyli o pracy antropologa i technika kryminalistyki –prowadzący dr Beata Borowska-Strugińska, Julia Sygulska (sekcja „ANTROPOŁOWCY” UŁ), Błażej Patora (Studenckie Koło Kryminalistów z Prawa UŁ, - Warsztaty przedstawiały pracę technika kryminalistyki i antropologa, uczestniczyli w nich uczniowie szkół ponadpodstawowych z Łodzi i województwa łódzkiego.

Niezmiernie miło nam poinformować, że w dniu 24 kwietnia 2012 roku na stanowisko Dziekana Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego, na kadencję 2012-2016, została wybrana Prof. nazw. Dr hab. Elżbieta Żądzińska – Kierownik Katedry Antropologii UŁ.

W dniu 18 czerwca 2012 w ramach „Spotkań antropologicznych” na zaproszenie Katedry Antropologii UŁ, Łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego oraz Sekcji Antropologiczna Studenckiego Koła Biologów „ANTROPOŁOWCY” wykład pt.: „Setting up an experimental approach for tooth organ engineering” wygłosił Prof. Herve Lesot - Director of research (DR2) CNRS (since 1990.). Group leader in the INSERM unit U977, University of Strasbourg.

„ANTROPOŁOWCY” biorą również czynny udział w projekcie Uniwersytet Łódzki dla dzieci. Sekcja została po raz drugi wytypowana na drodze konkursu do przeprowadzenia cyklu warsztatów organizowanych dla dzieci w wieku 7- 9 lat oraz 10-12 lat. Tegoroczne warsztaty pt. „Pirackim statkiem po skarby wiedzy o człowieku”, przeprowadzane zostały w roku akademickim 2011/2012. (www.dzieci.uni.lodz.pl- zdjęcia z warsztatów, harmonogram)

Publikacje:

E.Żądzińska, I.Rosset, S.Kozieł, T.Nawarycz, B.Borowska-Strugińska, W.Lorkiewicz, L.Ostrowska-Nawarycz, A.Sitek, *Frequency of under- and overweight among children and adolescents during the economic transition in Poland, HOMO - J. Comp. Hum. Biol.* (2012) doi:10.1016/j.jchb.2012.03.001

B.Antoszewski, A.Sitek (2012), *Secular trends in the anthropometry of adolescents and college students. Polish perspective*, [in:] Handbook of Anthropometry. Physical Measures of Human Form in Health and Disease. V.R.Preedy (ed.), Springer, pp.1319-1336. (MNiSW 6 pkt)

Beata Borowska-Strugińska

Wrocław

Działalność Oddziału Wrocławskiego PTA

W ostatnim czasie odbyły się 3 posiedzenia członków oddziału, podczas których przedstawiono następujące referaty:

- 1. dr Oskar Nowak** z Zakładu Biologii Ewolucyjnej Człowieka Instytutu Antropologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu - Wysokość i masa ciała młodych mężczyzn w okresie przemian historycznych i społeczno-gospodarczych drugiej połowy XIX i początku XX wieku na ziemiach polskich
- 2. dr Anna Lipowicz** z Zakładu Antropologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu - Kondycja biologiczna mężczyzn z miast i wsi w pierwszych latach transformacji ustrojowej w Polsce
- 3. dr Paweł Konczewski** z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz **mgr Katarzyna Kuźniarska** z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu - Cmentarz Osobowicki we Wrocławiu – poszukiwania i badania grobów ofiar terroru komunistycznego 1945-1956

Z dniem 1 czerwca 2012 r. Katedra Antropologii na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego zmieniła nazwę na **Katedrę Biologii Człowieka**.

Monika Krzyżanowska

Poznań

Działalność Oddziału Poznańskiego PTA

Od momentu powołania nowego Zarządu Poznańskiego Oddziału PTA w grudniu 2011 r. zebrania naukowe przyjęły nową formułę. W ramach otwartych seminariów naukowych z cyklu „Nowe obszary badawcze w antropologii fizycznej” w pierwszym półroczu 2012 r. odbyły się 3 posiedzenia członków oddziału, podczas których przedstawiono następujące referaty:

22.03.2012 r. - dr Krzysztof Kościński, z Zakładu Ekologii Populacyjnej Człowieka, UAM w Poznaniu przedstawił wykład pt: „Znaczenie sygnałów biologicznych w doborze partnerskim u człowieka” .

19.04.2012 r. - dr Oskar Nowak, z Zakładu Biologii Ewolucyjnej Człowieka, UAM w Poznaniu przedstawił wykład pt: „Skanowanie trójwymiarowe w badaniach antropologicznych - nowe techniki badawcze”.

17.05.2012 r. – dr Marcin Woźniak, z Zakładu Genetyki Molekularnej i Sądowej Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy przedstawił wykład pt: „Analiza zmienności genetycznej jako źródło danych antropologicznych”.

Nasze seminaria spotkały się z dużym zainteresowaniem, nie tylko członków poznańskiego Oddziału PTA oraz studentów, ale również badaczy z innych pokrewnych dyscyplin naukowych. Gościliśmy m.in. pracowników Laboratorium Kryminalistyki Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz Zakładu Medycyny Sądowej UM w Poznaniu.

Upzejmie informujemy, że w dniu 20.04.2012 r. na Wydziale Biologii UAM w Poznaniu odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Magdaleny Kosińskiej - członka poznańskiego Oddziału PTA. Habilitacja oparta jest na monografii pt: „Stan okołourodzeniowy potomstwa jako efekt interakcji układu płód-matka-środowisko”. Jest to pozycja ukazująca efekty badań mających na celu wskazanie wzajemnych zależności występujących między organizmem potomnym, organizmem matki i środowiskiem jej życia. Podstawę badań stanowiła problematyka związana z interakcyjnym działaniem poszczególnych składowych układu jaki tworzą płód, matka i środowisko.

Anna Demuth

Koleżanki i Koledzy z PTA gratulują dr hab. Magdalenie Kosińskiej uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego i życzą dalszych sukcesów w pracy zawodowej i pomyślności w życiu osobistym.

WARTO PRZECZYTAĆ

Piąty tom rocznika **"Bioarchaeology of the Near East"** jest dostępny pod adresem www.anthropology.uw.edu.pl.

Spis treści:

Yossi Nagar, Human osteological database at the Israel Antiquities Authority. Overview and some examples of use;

Michele R. Buzon, Nubian identity in the Bronze Age. Patterns of cultural and biological variation;

Arkadiusz Soltysiak, Technical Note: An R script for Smith's Mean Measure of Divergence; Short Fieldwork Reports: Tell Umm el-Marra (Syria); Bakr Awa (Iraq); As-Sabiyah Kadhima (Kuwait).

Arkadiusz Soltysiak

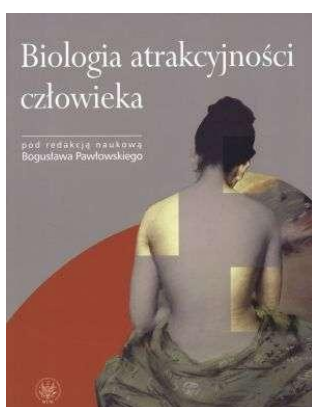
PRZYPOMNIENIE NA NASZEJ PÓŁCE....

**Dziecko łódzkie 2004
Normy rozwoju biologicznego**

Elżbieta Żądzińska (red.)

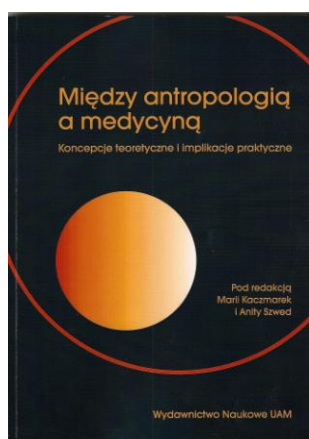
**Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
2009**

Biologia atrakcyjności człowieka

Bogusław Pawłowski (red.)

**Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego (WUW)
2009**

**Między antropologią a medycyną
Koncepcje teoretyczne i implikacje praktyczne**

Maria Kaczmarek i Anita Szwed (red.)

**Wydawnictwo Naukowe UAM
2009**

Ocena wpływu czynników psychospołecznych na stopień i kierunek odchyleń reakcji fenotypowych u dzieci z nadpobudliwością psychoruchową

Tomasz Hanć

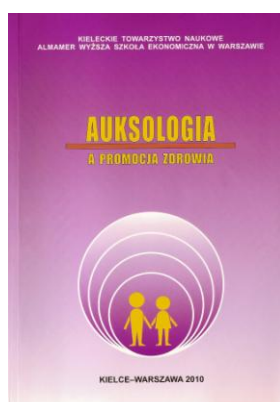
**Monografie Instytutu Antropologii UAM nr 14
2009**

Dzieciństwo i dorastanie z ADHD. Rozwój dzieci nadpobudliwych psychoruchowo: zagrożenia i możliwości wsparcia

Tomasz Hanć

**Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
2009**

Auksologia a promocja zdrowia

Andrzej Jopkiewicz (red.)

**Kieleckie Towarzystwo Naukowe
ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna
w Warszawie Kielce-Warszawa
2010**

Pozytywne wskaźniki zdrowia dzieci i młodzieży kieleckiej

**Andrzej Jopkiewicz, Agnieszka Przychodni, Agata
Jopkiewicz, Katarzyna Krzystanek**

**Radom- Kielce
2011**

PRZYPOMNIENIE

Na życzenie przypominamy:

SKŁADKI CZŁONKOWSKIE

Składa członkowska wynosi **50,00 zł (studenci 25 zł) rocznie**.

Wysokość składki ustaliło Walne Zgromadzenie PTA w dniu 11 września 2009 r.

Członkowie mogą wpłacać pieniądze skarbnikowi oddziału lub bezpośrednio na konto:

Polskie Towarzystwo Antropologiczne
ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań
46 1090 2734 0000 0001 0863 3733

W ramach składki członkowskiej przysługuje prawo do korzystania z ulg podczas konferencji naukowych, nabywania po cenie ustalonej przez Zarząd Główny wydawnictw Towarzystwa i papierowy egzemplarz Anthropological Review. Studenci wszystkich stopni płacą połowę pełnej składki z prawem do korzystania z ulg podczas konferencji naukowych, nabywania po cenie ustalonej przez Zarząd Główny wydawnictw Towarzystwa i dostępem do elektronicznej wersji Anthropological Review.

INFORMACJE O KONFERENCJACH NAUKOWYCH

- **Przypominamy o konferencji EAA**

18th Congress of the EAA odbędzie się w dniach 3-6 września 2012 w Ankarze, w Turcji. Informacji udziela prof. Erksin Savas Gulec (e-mail: egulec@ankara.edu.tr)

- **Physical activity across the life span, with special emphasis on the developing infant and young child**

27th International Symposium for Physical Activity and Fitness Research

Padua, Italy 5 - 9 September, 2012

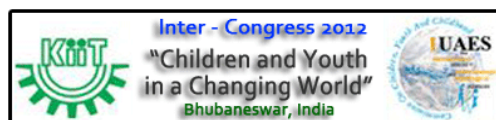
www.aipsweb.it

- **International Union of Anthropological and Ethnological Sciences**

<http://www.iuaes2013.org>

Inter-Congress 2012 (Bhubaneswar, India)

*The deadline for submitting Individual Abstract is extended upto 30 June 2012. *Flyer

World Congress 2013 (Manchester, UK)

*The call for panels is now closed.

*The call for individual papers closes on July 13, 2012.

UŚMIECHNIJ SIĘ!

Udanego wypoczynku na łonie natury!

Redakcja:
prof. dr hab. Maria Kaczmarek
Instytut Antropologii UAM Poznań
makac@amu.edu.pl

Skład i łamanie:
dr Urszula Czerniak
Katedra Antropologii i Biometrii
AWF Poznań
czerniak@awf.poznan.pl

Autorom tekstów serdecznie dziękujemy
i liczymy na dalszą współpracę.
Uwagi prosimy kierować pod adres:
Katedra Antropologii i Biometrii
AWF Poznań
czerniak@awf.poznan.pl